

TARTUNTATAUTILAIN 58 JA 58 D §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ETELÄ-KARJALAN, HELSINGIN JA UUDENMAAN JA PÄIJÄT-HÄMEEN SAIRAANHOITOPIIRIEN KUNTIEN ALUEILLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on ajalla 13.3.2020-22.4.2021 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain mukaiset rajoitukset alueellaan.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 22.4.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/13661/2021) kieltänyt Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan, Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen kuntien alueella kaikki yli 6 henkilön sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ja asettanut enintään 6 hengen sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen edellytykseksi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen antaman ohjeen noudattamisen.

Aluehallintovirasto on lisäksi samassa päätöksessä (ESAVI/13661/2021) velvoittanut tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla kaikkia 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön toimialueensa kuntien alueilla siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien seurueiden on tosiasiallisesti mahdollisuus välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Päätös on voimassa ajalla 1.5.2021-16.5.2021.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltäminen (58 §)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu enintään 6 (kuusi) henkilöä, edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset (58 d §)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto velvoittaa tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin nojalla Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien kuntien alueella 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön toimialueensa kuntien alueella siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentin mukaiset toimijat, 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen sekä 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti on määritelty tämän päätöksen perusteluissa.

Tämä päätös ei koske oppilaitosten toimintaa, varhaiskasvatusta, ammatturheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Määräys on voimassa ajalla 17.5.2021-31.5.2021.

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheuttamia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (147/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 h § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 30.6.2021 asti.

Tartuntatautilain 58 d ja 58 g §:ää on muutettu tartuntatautilain 58 d §:n ja 58 g §:n muuttamisesta annetulla lailla (262/2021). Muutos on tullut voimaan 31.3.2021 ja on voimassa 30.6.2021 asti.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettyä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi,

kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädettyt velvollisuudet koskevat. Pykälän 4-5 momenttien mukaan 1 momentissa säädettyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 58 d §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi antaa alueellaan kaikkia 5 momentissa mainittuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa. Aluehallintoviraston tekemän päätöksen edellytyksenä on lisäksi, että toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla sekä lähikontaktilla tarkoitetaan. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut veloitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja veloitteita.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin mukainen päätös saadaan tehdä, jos sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25 ja kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Kyseisen pykälän 3 momentissa säädetään, että yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun edellä 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun, 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai

osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana sekä 3) tilat, joita käytetään jäljempänä 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamääristä riippumatta.

Kyseisen pykälän 4 momentin mukaan lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua kasvotusten tai samassa tilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen ravitsemistoiminnan harjoittajat;

2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;

3) kunnat ja kuntayhtymät;

4) uskonnolliset yhdyskunnat;

5) julkisoikeudelliset laitokset.

Pykälän 6-7 momenttien mukaa 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan eikä se saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 8 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua päätöstä saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 58 g §:n 1 momentin mukaan, jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämätöntä, kunnan tartuntatautiin torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiiriin oleskeluun tarkoitettujen asiakas-, osallistujajäsen- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä

covid-19- taudin leviämisen erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Kyseisen pykälän 2 momentissa 1 momentin mukaiselle päätökselle asetetaan vastaavat edellytykset kuin 58 d §:n mukaiselle päätökselle kuitenkin niin, että sairaanhoitopiirin 14 vuorokauden ilmaantuvuuden 100 000 asukasta kohden tulee olla vähintään 50. Lisäksi edellytyksenä on, että tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävästi lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoidon tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen. Saman pykälän 3 momentin mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava sijaintialueensa kunnille ja aluehallintovirastolle edellä 2 momentissa tarkoitettun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle.

Kyseisen pykälän 4 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoitessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2—6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

- 1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;
- 2) yleiset saunat ja uimahallien, maauimaloiden, kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;
- 3) tanssipaikat ja kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin sekä muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Tartuntatautilain 58 h §:n 1 momentin mukaan, jos kunnan tartuntatautiin torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitettun päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle tai

aluehallintovirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä. Kyseisen pykälän 4 momentissa säädetään, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d:ssä sekä 58 h §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Lain esityöt

Hallituksen esityksen (245/2020) 58 d §:ää koskevien säännöskohtaisten perustelujen mukaan aluehallintoviraston ja kunnan harkintapohja määräytyy THL:n tuottaman tiedon ja ohjeistuksen mukaisesti, ottaen huomioon myös sairaanhoitopiirin tuottama tarkempi aluekuva ja alueen muut toimenpiteet. Päätökset on perusteltava alueen tarpeilla, ja niissä on kuvattava kokonaisarviointi toimenpiteiden epidemiologista ja yhteiskunnallista vaikutuksista. Esityksen mukaan koronavirustartuntojen leviämisen estämisen lisäksi sääntelyn tavoitteena olisi toteuttaa elinkeinonharjoittajan näkökulmasta hallinto-oikeudellista lievimmän haitan periaatetta siten, että elinkeinonharjoittajille enemmän velvoitteita asettavat keinot olisi porrastettu ja toimintaan eniten puuttuvat toimet olisivat aina viimesijaisia. Lähes vastaavasti todetaan esityksessä tartuntatautilain 58 g §:n osalta. Kyseistä pykälää koskevissa säännöskohtaisissa perusteissa todetaan lisäksi, että säännös on viimesijainen keino viranomais-toimin nopeasti, riittävän ennakoivasti ja mahdollisimman lyhytaikaisesti reagoida alueelliseen vaikeaan tautitilanteeseen, jos millään muilla keinoin covid-19-epidemian leviämistä alueella ei voida estää.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdotti mietinnössään (StVM 7/2021 vp) liittyen tartuntatautilain 58 d ja 58 g §:n muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen (HE 31/2021 vp), että perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella tartuntatautilain 58 d §:ää tulisi muuttaa siten, että 58 d §:ssä tarkoitettuja rajoitustoimenpiteitä voidaan kohdistaa kaikkiin 58 g §:ssä tarkoitettuihin toimijoihin. Tällaisten lievempien toimien riittämättömyys on myös edellytyksenä tilojen sulkemiselle 58 g §:n nojalla.

Valtakunnallinen ohjaus ja epidemiatilanne

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Koronavirukset ovat kuitenkin rakenteeltaan sellaisia, että ne eivät säily tartuttavina pinnoilla pitkään.

Viruksille on tyypillistä, että ne muuntuvat. Muuntuneet virukset saattavat poiketa ominaisuuksiltaan aiemmin levinneestä viruskannasta. Esimerkiksi tartuttavuudeltaan merkittävästi muuttuneet viruskannat voidaan luokitella ns. huolestuttaviksi koronavirusvarianteiksi (variant of concern, VOC).

THL seuraa aktiivisesti koronaviruksen muuntumista ja arvioi varianttien vaikutuksia koronavirusepidemiaan. Maailmalla kiertää tällä hetkellä useita eri koronaviruksen muunnoksia. Uusien virusmuunnosten leviämistä voi ehkäistä samoilla keinoilla kuin aiemmin esiintyvän koronaviruksen tarttumista.

VOC-virusmuunnosten lisäksi Suomessa ja muualla maailmassa esiintyy myös muita muuntuneita viruskantoja, joissa olevien mutaatioiden merkitystä viruksen tartuttavuuteen tai rokotesuojaan ei vielä tunneta.

Koronavirusrokote tarjoaa suojaa koronavirustautia ja erityisesti sen vakavia muotoja vastaan. Koronarokotteet estävät hyvin myös virusinfektiota ja viruksen erittymistä sekä tarttumista ihmisestä toiseen. Tämän perusteella ajatellaan, että koronarokotteet voivat edesauttaa niin sanotun epäsuoran suojan ja laumasuojan syntymistä. Kuinka hyvän suojatehon rokotettu saa, riippuu rokotetun iästä ja perussairauksista; siitä, mikälaisesta koronataudista on kyse ja sillä hetkellä kiertävistä viruksista. Nykytiedon valossa nyt käytössä olevat koronavirusrokotteet antavat suojaa myös uusien virusmuotojen vastaan, mutta rokotteiden suojateho voi olla tiettyjä muunnoksia vastaan heikompi. On todennäköistä, että rokotus suojaa rokotettua vakavalta koronavirustaudilta myös silloin, kun taudin aiheuttajana on muuntovirus.

Koronarokotukset on aloitettu EU:n alueella ja 27.12.2020 myös Suomessa.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 (VNK/2020/106) puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohdina ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Valtioneuvoston 23.10.2020 tekemä periaatepäätös hybridistrategian toimintasuunnitelman toimeenpanoon liittyvistä suosituksista (STM/2020/192) sisältää valtakunnalliset ja alueelliset suositukset, joilla tuetaan alueellisia toimia epidemian leviämisen estämiseksi ja vaikutetaan siihen, että epidemia saadaan mahdollisimman nopeasti hillittyä. Periaatepäätöksen mukaan epidemiaa torjutaan tartuntatautilain nojalla ensisijaisesti paikallisin ja alueellisin toimin. Periaatepäätökseen kirjatut suositukset perustuvat hallituksen linjauksiin 15. lokakuuta, ja niissä otetaan huomioon epidemiologinen tilannearvio.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 24.11.2020 antanut ohjauskirjeen ohjeista ja suosituksista epidemian leviämisen estämiseksi Uudellamaalla sekä muissa leviämisvaiheen uhassa olevissa maakunnissa (VN/25925/2020). Ministeriö on arvioinut erityisesti Uudellamaalla alueen viranomaisten toteuttamia toimenpiteitä, mutta myös yleisemmin valtakunnan alueella kiihtymis- ja leviämisvaiheen toimenpiteitä. Toimenpiteet ovat oikeansuuntaisia, mutta taudin leviämisen nopea kehitys osoittaa, että niillä ei ole pystytty riittävään ennakoivuuteen ja laajuuteen leviämisen tehokkaaksi estämiseksi. Muiden leviämisvaiheen välittömässä uhassa olevien maakuntien vastaavia tahoja kehoitetaan ottamaan nämä ohjeet ja suositukset ennakoivasti huomioon omassa toiminnassaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 18.12.2020 lähettänyt kunnille, sairaanhoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Epidemian leviämisen estäminen kiihtymis- ja leviämisvaiheessa tai niiden uhassa olevissa maakunnissa (VN/28363/2020). Kirjeessä todetaan muun muassa, että epidemiatilanteen hallitsemattoman leviämisen sekä palvelujärjestelmän ylikuormittumisen uhka on edelleen ilmeinen. Vain nopeilla, ennakoivilla, määrätietoisilla ja laajamittaisilla toimilla voidaan estää epidemian leviäminen ja sen aiheuttamat vaarat ihmisten terveydelle sekä perusoikeuksien toteutumiselle. Alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annettava myös ympäröivien alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalliselle epidemiatilanteelle. Rajoitustoimenpiteitä ei saa myöskään purkaa ennenaikaisesti, vaan suosituksia ja rajoituksia tulee lieventää harkiten, jotta uusia tartuntaryppäitä ei pääse syntymään.

Sosiaali- ja terveysministeriö 29.12.2020 lisäksi lähettänyt kunnille, sairaanhoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivitykset (VN/288/2020). Kirjeessä todetaan ministeriön päivittäneen Valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2020 mukaisesti hybridistrategian toimintasuunnitelman. Kirjeessä todetaan, että toimintasuunnitelmassa kuvataan kolme epidemian vaihetta luonnehtivaa kuvausta, joiden avulla suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista arvioidaan ja joita käytetään päätöksenteon tukena alueellisesti ja valtakunnallisesti. Vaihekuvausten joitakin yksityiskohtia on tarkennettu syksyn 2020 kokemusten perusteella.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 28.1.2021 antanut ohjauskirjeen Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi (VN/909/2021). Kirjeen mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epidemiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-COV-2 virusmuunnoksia, jotka leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit. Vaikka tapauskuolleisuus ei vaikuta lisääntyneen, voi uusi virusmuunnos yleistyessään aiheuttaa selvästi aiempaa nopeammin leviävän epidemian ja lisääntyneen tapausmäärän johdosta vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn. Virusmuunnoksen muodostaman merkittävän uuden epidemiauhan johdosta hybridistrategian toimitasuunnitelmaan on 26.1.2021 tehty täydennys, jota valtioneuvosto on periaatepäätöksellään (STM/12/2021) puoltanut. Kirjeessä annetaan toimintasuunnitelman mukaiset suositukset toimenpiteille nykytilanteessa. Kirjeessä tuodaan lisäksi esiin, että toimintasuunnitelman täydennyksessä kuvataan ennakkollisesti kaksi epidemian edelleen kiihtymisen tilannetta ja niihin liittyvää toimenpidekokonaisuutta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on 23.2.2021 antanut lausunnon sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaisista covid-19-epidemian torjunnan toimenpidetasoista. THL arvioi, että covid-19-epidemia on helmikuun 2021 alkupuolelta alkaen kiihtynyt voimakkaasti erityisesti Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä. Sekä taudin ilmaantuvuus erityisesti nuorilla ja työikäisillä aikuisilla sekä sairaalahoidon kuormitus ovat kohonneet edeltäviä viikkoja korkeammalla tasolla. Sairaanhoitopiiriltä saatujen tietojen mukaan muuntuneen koronaviruksen aiheuttamat tartunnat ovat selvästi lisääntyneet ja tämä voi selvästi kiihdyttää epidemian kiihtymistä sekä johtaa sairaala- ja tehohoidon merkittävän kuormittumiseen. Lausunnon mukaan tason kaksi toimenpiteillä pyritään estämään erityisesti virusmuunnoksen leviämisen aiheuttamaa epidemian kiihtymistä.

Valtioneuvosto on 25.2.2021 (STM/2021/32) tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi käyttöönottosta. Sosiaali- ja terveysministeriö on 25.2.2021 antanut ohjauskirjeen Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi – tartuntatautilain uudet valtuudet ja hybridistrategian toimintasuunnitelma (VN4947/2021), jossa todetaan, että tartuntatautilain muutos (147/2021), jolla lakiin lisättiin uudet tilapäiset toimivaltuudet epidemian leviämisen estämiseksi, tuli voimaan 22.2.2021. Tilapäiset valtuudet ovat voimassa 30.6.2021 saakka. Ministeriö on tämän lainmuutoksen johdosta 25.2.2021 päivittänyt toimintasuunnitelman osan 3 sekä sen liitteenä aiemmat 23.10.2020 annetut ministeriöiden toimenpidesuosituksien eri epidemiavaiheisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 1.3.2021 (VN/5229/2021) antanut ohjauskirjeen koskien tason kaksi käyttöönottoa ja siihen liittyviä rajoitustoimenpiteitä virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi. Ohjauskirjeen mukaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen maa-

kunnat, joilla tason kaksi toimenpiteet tulevat kyseeseen, ovat ministeriön arvion 24.2.2021 mukaan Helsinki ja Uusimaa sekä Kanta-Häme. Ohjauskirjeessä todetaan, että leviämisvaiheessa oleviksi arvioituilla ja rinnastettavilla alueilla on sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan välttämätöntä ottaa välittömästi käyttöön sen leviämisvaiheessa toteutettavaksi suositellut ohjauskirjeessä luetellut toimenpiteet. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö katsoo perustelluksi suositella, että edellä kiihtymisvaiheessa oleviksi arvioituilla alueilla otetaan valtakunnallisen epidemiantorjunnan tehostamiseksi sekä epidemian leviämisen estämiseksi välittömästi käyttöön edellä leviämisvaiheessa toteutettavaksi suositellut ohjauskirjeessä luetellut toimenpiteet. Sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa vahvistamaan edellä todetut toimenpiteet 28.3.2021 saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 5.3.2021 täsmentänyt 1.3.2021 antamansa ohjauskirjettä todeten muun muassa, että valtakunnallinen sulku tarkoittaa, että toimenpidetason 2 toimet otetaan käyttöön hallituksen linjauksen mukaisesti kiihtymis- ja leviämisvaiheen alueilla eli lähes koko maassa. Perusteluna sille on valtakunnallinen epidemiatilanne. Toimenpidetason 2 toimet on kuvattu STM:n 1.3.2021 antamassa ohjauskirjeessä. Tason kaksi toimenpidekokonaisuudella tavoitellaan nopeaa ja voimakasta kontaktien vähenemistä määrääjäksi koko maan tasolla.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 5.3.2021 myös antanut ohjauskirjettä 1.3.2021 täydentävän ohjauskirjeen Alueille ohjattavat ja suositeltavat toimenpiteet epidemian leviämisen estämiseksi. (VN/5896/2021). Kirjeessä todetaan, että alueita, joilla tason kaksi toimenpiteet tulevat kyseeseen, ovat leviämisvaiheen kriteerit täyttävät alueet tai niihin toimenpidetarpeiltaan muista syistä rinnastettavat alueet. Päijät-Hämeen ja Etelä-Karjalan alueilla epidemian on 3.3.2021 arvioitu olevan leviämisvaiheessa. Sosiaali- ja terveysministeriön tilannekuva- ja mallinnusryhmässä 3.3.2021 tehdyn arvion perusteella ministeriö on tehnyt päätöksen Etelä-Karjalan ja Päijät-Hämeen alueiden ohjaamisesta toimenpidetasolle kaksi. Ohjaamisen perusteena on alueilla täyttyvät leviämisvaiheen kriteerit. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa Etelä-Karjalan ja Päijät-Hämeen alueita ottamaan välittömästi käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (ml. tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet.

Sosiaali- ja terveysministeriö on myös 5.3.2021 antanut ohjauskirjeen Tartuntatautilain 22.2.2021 voimaan tulleiden muutosten valvonta, jossa muun muassa todetaan, että aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto valvovat lain noudattamista. Lain pykälät mahdollistavat joustavasti kunnan eri viranomaisten, kuten ympäristöterveydenhuollon viranomaisten osallistumisen valvontaan. Valvonnassa kunnan, aluehallintoviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä.

Sosiaali- ja terveysministeriön on 9.4.2021 (VN/9358/2021) antanut ohjauskirjeen koskien rajoitustoimenpiteitä virusmuunnoksen ja epidemian

leviämisen estämiseksi. Kirjeellä on annettu uusi ohjaus 30.4.2021 saakka. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä ministeriön arvion mukaiset leviämisvaiheen kriteerit täyttävät tai niihin toimenpidetarpeiltaan muista syistä rinnastettavat alueet ottamaan käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (ml. tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet.

Sosiaali- ja terveysministeriön kirjeen mukaan, vaikka alueet ohjataan pääsääntöisesti aikuisväestöä koskeviin leviämisvaiheen toimiin ja lisätoimiin, niillä leviämisvaiheen alueilla, joilla epidemia ei osoita rauhoittamisen merkkejä, suosituksia ja rajoituksia ei lähtökohtaisesti tulisi purkaa ilman tarkkaa harkintaa sen vaikutuksista ja mahdollisista korvaavista toimenpiteistä. Myös lapsiin ja nuoriin kohdistuvat, toimintasuunnitelman mukaiset rajoitustoimet ovat alueiden harkinnassa olevassa keinovalikoimassa edelleen. Epidemian rauhoittuessa suosituksia ja rajoituksia tulee purkaa vain huolellisesti harkiten. Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kaikki sairaanhoitopiirit on määritelty kuuluvaksi tähän ryhmään.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 23.4.2021 antamallaan kirjeellä *Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi* (VN/11430/202) ohjannut edelleen alueita toimenpidetason 2 mukaisesti 31.5.2021 saakka. Leviämisvaiheen alueille ministeriö ohjaa tekemään muun muassa tartuntatautilain 58 d §:n mukaiset päätökset asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käyttöedellytysten asettamisesta säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä sekä tartuntatautilain 58 §:n mukaiset päätökset yli kuuden henkilön yleisötilaisuuksien kieltämisestä tai viime sijassa päätökset yleisötilaisuuksien järjestämisen kieltämisestä kokonaan siten, että enintään kuuden henkilön tilaisuudet ovat sallittuja ainoastaan pakottavasta lakisääteisestä syystä. Lisäksi kirjeessä suositellaan, että kiihtymisvaiheessa oleviksi arvioiduilla alueilla otetaan valtakunnallisen epidemiatorjunnan tehostamiseksi sekä epidemian leviämisen estämiseksi käyttöön vastaavat toimenpiteet. Kirjeessä todetaan, että mikäli toimenpidetasoista luovutaan ennen ohjauksen määräpäivän päättymistä, ministeriö antaa erillisen uuden ohjauksen tämän merkityksestä ja epidemiavaiheisiin liitetyistä toimenpidesuosituksista.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 5.5.2021 mukaan Suomessa uusien Covid-19-tapausten määrä on kääntynyt maaliskuun puolenvälin jälkeen selvästi laskuun, ja epidemia on toistaiseksi rauhoittumassa. Annetut suositukset ja rajoitukset sekä näiden huolellinen noudattaminen ovat kääntäneet epidemian kehittymisen suunnan. Kevään edetessä myös rokotusten eteneminen ja kausivaihtelu alkavat tukea epidemiatilanteen kohenemistä.

Tällä hetkellä todettujen tartuntojen määrä vastaa loka-marraskuun 2020 tartuntatilannetta. Todettujen tartuntojen määrä on edelleen vähentynyt edellisiin viikkoihin verrattuna, mutta epidemiatilanne ei ole kohentunut yhtä ripeästi kuin aiemmin. Tartuntoja todetaan edelleen paljon, joten tilanne voi nopeastikin jälleen heiketä, jos ihmisten väliset kontaktit lisääntyvät merkittävästi ja tartunnat pääsevät leviämään väestössä voimakkaammin.

Viikolla 17 (ajalla 26.4.–2.5.) todettiin yhteensä 1357 uutta Covid-19-tapausta, mikä on noin 250 tapausta vähemmän kuin edellisellä viikolla. Viikolla 17 tapauksia oli 73 % vähemmän kuin viikolla 10, jolloin tapausmäärä oli koko epidemia-ajan korkein (4 941 tapausta). Sataatuhatta asukasta kohden uusia tartuntoja ilmaantui kahden viimeksi kuluneen viikon aikana 54, ja kahden niitä edeltävän viikon aikana 81. Arvioitu tehollinen tartuttavuusluku on tällä hetkellä 0,65–0,85 (90 % todennäköisyysväli). Arvioitu tartuttavuusluku on pysytellyt alle yhden viikosta (7.4.) lähtien.

Otettujen näytteiden määrä on pysynyt samalla tasolla kolmen viimeksi kuluneen viikon aikana. Positiivisten näytteiden osuus testatuista näytteistä on samaan aikaan jatkanut pienentymistään, ja viikolla 17 osuus oli noin 1,2 %. Tämä merkitsee sitä, että tartunnat havaitaan edelleen tehokkaasti.

Sairaalahoidon kuormitus oli suurimmillaan maaliskuun lopulla ennen pääsiäistä (viikoilla 12 ja 13). Tästä sairaalahoidon yhteenlaskettu potilasmäärä on vähentynyt puoleen, mutta viimeisten kahden viikon aikana potilasmäärä on pysynyt melko vakaana. Erikoissairaanhoidon osastoilla hoidettavien potilaiden määrä on hieman kasvanut edellisestä viikosta, mutta tehohoidon potilasmäärä on selvästi vähentynyt. Ennusteet tulevan viikon valtakunnallisista erikoissairaanhoido- ja tehohoitojaksojen lukumääristä ovat hieman laskeneet edellisen viikon ennusteista.

Alueiden epidemiatilanteissa on eroja: maan etelä- ja lounaisosissa Covid-19-tapausten ilmaantuvuus on edelleen suurempi kuin muualla maassa. Ilmaantuvuus on kuitenkin joitain poikkeuksia lukuun ottamatta pienentynyt useimmissa sairaanhoitopiireissä.

Koko maassa uusien kotimaisten tartuntojen tartunnanlähde saatiin selvitettyä hieman alle 70 %:ssa tapauksista. Selvitettyjen tartuntojen osuus on samaa luokkaa kuin edellisellä viikolla. Uusista tartunnoista noin neljännes todettiin henkilöillä, jotka olivat tartunnan toteamishetkellä karanteenissa. Karanteeniin asetettujen henkilöiden viikoittainen määrä on taantunut viimeisten viikkojen aikana.

Koronavirusrokotukset etenevät hyvin kaikilla erityisvastuualueilla. Koko maassa jo 89 % 70 vuotta täyttäneistä on saanut yhden rokoteannoksen, ja 50 vuotta täyttäneistä 65 %. Lääketieteellisten riskiryhmien arvioidaan pääosin saaneen 1. annoksen toukokuun puoleen väliin men-

nessä, ja kaikkien halukkaiden 16 vuotta täyttäneiden heinäkuun loppuun mennessä. Rokotteiden arvioidaan vähentäneen sairaalahoidon tarvetta Covid-19-tautiin sairastuneilla.

Valtioneuvosto totesi 27.4. poikkeusolot päättyneiksi ja antoi asetukset valmiuslain toimivaltuuksien käytön kumoamisesta. Epidemiaa torjutaan ensisijaisesti tartuntatautilain nojalla paikallisin ja alueellisin toimenpitein.

Käytössä olevat suositus- ja rajoitustoimet ovat estäneet tartuntoja, ja epidemiatilanteessa on maaliskuun puolenvälin jälkeen todettu myönteistä kehitystä. Tilanteen tasaantumisen merkkejä on, eikä edelleenkään ole takeita siitä, onko myönteinen suuntaus pysyvä. Tartuntoja todetaan edelleen niin paljon, että epidemian leviämistä tulee jatkossakin tehokkaasti estää, ja suosituksia ja rajoituksia tulee purkaa maltillisesti. Kun koronaviruksen leviämistä rajoittavat sekä korkea rokotettujen osuus että kontaktirajoitukset, hengitystieviruksille tyypillinen vuodenaikaisvaihtelu tulee todennäköisesti näkyviin, ja voi vaikuttaa kesän ajan rajoittaen osaltaan tartuntamääriä. Jos vuodenaikaisvaihtelu on jo vaikuttanut epidemian laskua vauhdittaen, sen vaikutus tässä vaiheessa vuotta joka tapauksessa jatkuu. Nykyinen hyvä epidemiatilanne voi toisaalta olla täysin mahdollinen ilman vuodenaikaisvaihtelua.

Vaikka epidemiatilanne on parantunut, on siis perusteltua, että alueilla pidetään yllä tehokkaita ja kattavia keinoja tartuntojen estämiseksi. Oikeasuhteisilla rajoitustoimilla sekä tehokkaalla testauksella ja nopealla tartunnanjäljityksellä voidaan ylläpitää epidemiatilanteen kehittymistä suotuisaan suuntaan. Suotuisan kehityksen jatkuminen on edellytys sille, että rajoituksia päästään edelleen lieventämään ja purkamaan. Hallitus hyväksyi 20.4. suunnitelman koronarajoitusten purkamisesta.

Koronavirus tarttuu varsinkin pitkäkestoisessa lähikontaktissa tehokkaasti. Jokainen voi omalla toiminnallaan hidastaa koronaviruksen leviämistä. On ensisijaisen tärkeää noudattaa suosituksia ja rajoituksia, ja vähentää lähikontakteja voimakkaasti. Lievienkin koronavirustautiin sopivien oireiden ilmetessä on hakeuduttava heti testiin. Uusien virusmuunnosten tarttumista ihmisestä toiseen voidaan estää samoilla keinoilla kuin väestössä jo aiemmin esiintyneen koronaviruksen leviämistä.

Rajojen terveysturvallisuutta on parannettu. STM on ohjeistanut kaikkia toimivaltaisia viranomaisia toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla ja käyttämään kaikkia tartuntatautilain mahdollistamia toimivaltuuksiaan koronaepidemian leviämisen estämiseksi.

Epidemiatilanne sairaanhoitopiirien alueilla ja saadut asiantuntija-arviot

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit ovat sosiaali- ja terveysministeriön 10.9.2020 lähettämässä kirjeessä esitetyn ohjauksen mukaisesti perustaneet alueelliset covid-19-yhteistyöryhmit. Yhteistyöryhmien tilannearvioissa huomioidaan epidemiatilanteen lisäksi tartunnan torjuntatoimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, mukaan lukien taloudellisia ja elinkeinoelämään liittyviä vaikutuksia. Aluehallintovirasto on mukana työryhmissä, kuten on myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä kunkin alueen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten edustus.

Aluehallintovirasto on saanut Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin alueellisilta koronayhteistyöryhmiltä arvion kunkin sairaanhoitopiirin covid-19-tilannekuvasta ja niiden esittämät näkemykset epidemian hillitsemiseksi tarvittavista alueellisista rajoitustoimenpiteistä.

Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin covid-19-yhteistyöryhmän tilannearvio

Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin alueellisessa koordinaatioryhmän kokouksessa 4.5.2021 todettiin alueen olevan koronaepidemian leviämisvaiheessa. Ryhmän mukaan Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin alueen 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on 53 ja positiivisten näytteiden osuus 2,2 %. Tartunnat saadaan jäljitettyä 89,4 %:ssa tapauksista. Sairaalahoitossa on yksi covid-19-potilas.

Etelä-Karjalan alueellinen tilannekuvaryhmä pyytää aluehallintovirastoa tekemään päätöksen yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten rajoittamiseksi 6 henkilöön ajalle 17.5.-31.5.2021. Ryhmä arvioi päätöksen olevan välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi erityisesti, koska tapauksia ilmaantuu edelleen noususuhdanteisesti edelliseen viikkoon nähden. Tartuntatautilääkäreiden arvioiden mukaan tilanne voi pahimmillaan eskaloitua nopeasti ja vaatii vain välttämättömien tapaamisten sallimisen. Erityisesti sairaanhoitopiirin alueella sijaitsevan vastaanottokeskuksen tartuntarypäs voi aiheuttaa lisätartuntoja.

Ryhmän mukaan tartuntatautilain 58 d §:n mukaiselle päätökselle asetetut edellytykset täyttyvät alueella edelleen. Ryhmän mukaan vastaanottokeskuksen tilanteen alkuperä on epäselvä, eikä karanteeneja ole noudatettu. Tilanteessa on merkittävä riski, että tauti leviää muuhun maakunnan väestöön. Maakunnan tartunnoista noin 80 % raportoidaan mutatoituneiden kantojen aiheuttamiksi, mikä lisää huomattavasti epidemian uuden eskaloitumisen riskiä. Ryhmän arvion mukaan on ilmeistä, etteivät tartuntatautilain 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet ole riittäviä ja päätös on välttämätön covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi, koska yksityiset toiminnot ovat avautuneet täysipainoisesti.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioraporttien mukaan viikoilla 14-17 Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000

asukasta kohden ovat olleet 37.8, 29.9, 18.1 ja 28.3 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 2.1, 1.7, 1.1 ja 1.5.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin covid-19-yhteistyöryhmän tilannearvio

Helsingin ja Uudenmaan alueellisen koronakoordinaatioryhmän kokouksessa 4.5.2021 saatujen tietojen mukaan alue on leviämisvaiheessa ja sen 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden on ollut koko Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella 91.5, Espoossa 116, Helsingissä 74, Itä-Uudellamaalla 39.2, Keravalla 130, Keski-Uudellamaalla 61 ja Vantaalla 135.

Kokouksessa esitetyn materiaalin mukaan positiivisten näytteiden osuus testatuista on Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella 1.5 %. Tunnettujen tartunnanlähteiden osuus on viikoilla 14-17 ollut 60.91, 53.82, 55.68 ja 50.41. Joukkoaltistumisia on viikoilla 14-17 ollut 121, 75, 81 ja 88.

Kokouksessa esitetyn materiaalin mukaan HUS:ssa on edelleen merkittävä määrä koronapotilaita. Tehohoidossa on 14 koronapotilasta.

Helsingin ja Uudenmaan alueellisen koronakoordinaatioryhmän mukaan tartuntatautilain 58 §:n mukainen päätös yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisestä (6 hengen raja) on välttämätön yleisvaarallisen covid-19-tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Ryhmän mukaan myös tartuntatautilain 58 d §:n mukainen päätös asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksistä (mahdollisuus lähikontaktien tosiasialliseen välttämiseen) on välttämätön covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi. HUS-alueen 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden on 91.5. Ryhmän mukaan sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryypäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella. Myöskään vappuviikonlopun vaikutukset epidemian kehitykseen eivät ole vielä nähtävissä. Ryhmän mukaan on ilmeistä, että tartuntatautilain 58 c §:n mukaiset ja muut toimenpiteet eivät ole riittäviä.

Ryhmä suosittaa aluehallintovirastoa tekemään tartuntatautilain 58 §:n ja 58 d §:n mukaiset päätökset ajalle 17.5.-31.5.2021 ja arvioi määräysten olevan välttämättömiä koko HUS-alueelle.

Pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmän kokouksessa 6.5.2021 ryhmä suositteli, että Etelä-Suomen aluehallintovirasto jatkaisi TTL 58 §:n ja 58 d §:n mukaisia päätöksiä 16.5.2021 jälkeen saman sisältöisinä toukokuun loppuun saakka.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioraporttien mukaan viikoilla 14-17 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut

100 000 asukasta kohden ovat olleet 84.8, 59.1, 47.9 ja 39.3 positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 2.8, 2.2, 1.5 ja 1.3.

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin covid-19-yhteistyöryhmän tilannearvio

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin alueellisen koronayhteistyöryhmän kokouksessa 3.5.2021 todettiin koko alueen olevan koronaepidemian leviämisvaiheessa. Ryhmän mukaan alueen epidemiatilanne ei ole parantunut 2-3 viikkoon. Alueen 14 päivän ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on noin 90-100. Positiivisten näytteiden osuus oli 3,2 %. Viikolla 17 todettiin enemmän uusia koronatartuntoja kuin tätä edeltäneellä viikolla. Huhtikuun tartunnoista 39 % todettiin alle 20-vuotiailla. Viikon 17 tartunnoista pystyttiin jäljittämään 81 %.

Koronayhteistyöryhmä pyytää aluehallintovirastoa tekemään tartuntatautilain 58 §:n mukaisen päätöksen ajalle 17.5.-31.5.2021. Päätöksellä rajoitettaisiin kokoontumiset kuuteen henkilöön.

Lisäksi koronayhteistyöryhmä toteaa tartuntatautilain 58 d §:n kriteerien täyttyvän alueella edelleen. 14 päivän ilmaantuvuusluku 100 000 asukasta kohden on 90-100. Viikon 17 todettiin yhteensä 20 tunnistamattomasta lähteestä peräisin olevaa tartuntaa, jotka aiheuttavat merkittävän riskin taudin leviämisestä. Ryhmän mukaan brittivariantin osuus on 100 %. Koronayhteistyöryhmä pitää välttämättömänä, että tartuntatautilain 58 d §:n mukaista rajoitusta jatketaan 31.5.2021 saakka.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioraporttien mukaan viikoilla 14-17 Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin seitsemän päivän ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 80.6, 42.2, 42.9 ja 52.9 ja positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on ollut 4.8, 2.3, 2.8 ja 3.0.

Johtopäätös

Valtioneuvosto suosittelee 23.10.2020 antamassaan periaatepäätöksessä, että alueellisia rajoitustoimenpiteitä ja tartuntatautien leviämisen ennaltaehkäisyyn perustuvia suosituksia sekä muuta informaatio-ohjausta kohdennetaan lain edellyttämällä tavalla ennakoivasti ja vaikuttavasti. Käyttöön otettavat toimenpiteet on asetettava alueellisen epidemiologisen tilanteen ja käytännön toteutusmahdollisuuksien mukaisesti tarkoituksenmukaiseen järjestykseen. Päätösten tulee perustua alueen viranomaisten harkinnan mukaisesti siihen, mikä on tehokkainta ja oikeasuhtaisinta alueellisen epidemiologisen tilannekuvan, tartunnan lähteitä ja tartuntariskiä koskevan yleisen ja alueellisen asiantuntijatiedon sekä muiden käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Erilaisten toimenpiteiden alueellisesti, paikallisesti ja ajallisesti kohdennettu, mutta laaja-alainen ja toisiaan tukeva käyttö luo kokonaisuutena alueille parhaat edellytykset torjua epidemian leviämistä. Merkittävästi

toimintaa rajoittavat mutta rajatun tasoiset ja tilapäiset toimenpiteet voivat olla perusteltuja nopeissa epidemian vaikeutumistilanteissa.

Edellä esiin tuodut periaatepäätöksen 23.10.2020 lähtökohdat on tuotu esiin myös valtioneuvoston internetsivuilla julkaistussa valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2020 mukaan päivitetystä hybridistrategian toimintasuunnitelmassa covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen tammi-toukokuussa 2021. Toimintasuunnitelman mukaan epidemiatilanteen heikentymiseen on reagoitava nopeasti ja ennakkoivasti ottamalla käyttöön tehokkaita ja epidemiologisesti tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä. Alueelliset torjunta- ja rajoitustoimet ovat avainasemassa tartuntojen leviämisen estämiseksi, jotta tilanteen heikentymisen saadaan pysäytettyä. Alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annettava myös ympäröivien alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalliselle epidemiatilanteelle. Rajoitustoimenpiteitä ei saa myöskään purkaa ennen aikaisesti, vaan suosituksia ja rajoituksia tulee lieventää harkiten, jotta uusia tartuntaryppäitä ei pääse syntymään. Tilanteessa, jossa ilmaantuvuus on koko maan tasolla noussut ja yhä useampi alue on todennut olevansa joko kiihtymis- tai jopa leviämisvaiheessa, voi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen arvioida, että ihmisten terveyden suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn varmistamiseksi on tarpeen ottaa käyttöön lisää toimia ihmisten välisten fyysisten kontaktien vähentämiseksi koko Suomessa.

Muuntoviruksen aiheuttaman epidemiauhan vuoksi 26.1.2021 annetussa hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä kuvataan kolme toimenpidetasoa epidemian nopean kiihtymisen ja koko maata uhkaavan leviämisvaiheen estämiseksi eri tilanteissa.

Valtioneuvosto on 25.2.2021 tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitettua tason kaksi käyttöön otosta. Periaatepäätöksen mukaan jatkotoimenpiteenä sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa kaikki THL:n sekä ministeriön arvion mukaiset leviämisvaiheen alueet ottamaan käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (mukaan lukien tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 1.3.2021 antamassaan ohjauskirjeessä todennut, että leviämisvaiheessa oleviksi arvioiduilla ja rinnastettavilla alueilla on sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan välttämättömänä ottaa välittömästi käyttöön sen leviämisvaiheessa toteutettavaksi suositellut ohjauskirjeessä luetellut toimenpiteet. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö katsoo perustelluksi suositella, että edellä kiihtymisvaiheessa oleviksi arvioiduilla alueilla otetaan valtakunnallisen epidemian torjunnan tehostamiseksi sekä epidemian leviämisen estämiseksi välittömästi käyttöön edellä leviämisvaiheessa toteutettavaksi suositellut ohjauskirjeessä luetellut toimenpiteet. Sosiaali- ja terveysministeriö kehottaa vahvistamaan edellä todetut toimenpiteet 28.3.2021 saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriön on 9.4.2021 (VN/9358/2021) antanut ohjauskirjeen koskien rajoitustoimenpiteitä virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi. Kirjeellä on annettu uusi ohjaus 30.4.2021 saakka. Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen sekä ministeriön arvion mukaiset leviämisvaiheen kriteerit täyttävät tai niihin toimenpidetarpeiltaan muista syistä rinnastettavat alueet ottamaan käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (ml. tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet.

Sosiaali- ja terveysministeriön kirjeen mukaan, vaikka alueet ohjataan pääsääntöisesti aikuisväestöä koskeviin leviämisvaiheen toimiin ja lisätoimiin, niillä leviämisvaiheen alueilla, joilla epidemia ei osoita rauhoittamisen merkkejä, suosituksia ja rajoituksia ei lähtökohtaisesti tulisi purkaa ilman tarkkaa harkintaa sen vaikutuksista ja mahdollisista korvaavista toimenpiteistä. Myös lapsiin ja nuoriin kohdistuvat, toimintasuunnitelman mukaiset rajoitustoimet ovat alueiden harkinnassa olevassa keinovalikoimassa edelleen. Epidemian rauhoittuessa suosituksia ja rajoituksia tulee purkaa vain huolellisesti harkiten. Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen kaikki sairaanhoitopiirit on määritelty kuuluvaksi tähän ryhmään.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 23.4.2021 antamallaan kirjeellä (VN/11430/202) ohjannut edelleen alueita toimenpidetason 2 mukaisesti 31.5.2021 saakka.

Aluehallintovirasto toteaa, että epidemia on tällä hetkellä Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirissä leviämisvaiheessa. Saatujen selvitysten mukaan viimeisen 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on Etelä-Karjalassa 53, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä 91,5 ja Päijät-Hämeessä 100. Sairaanhoitopiireissä todetaan tautiryppäitä, joita ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat merkittävän riskin tartuntojen leviämiseksi. Virusvariantin vuoksi epidemiatilanne on epävarma ja saattaa kiihtyä nopeastikin. Annettavilla rajoituksilla tartuntojen leviämistä pyritään hallitsemaan muun muassa rajoittamalla ihmisten välisiä kontakteja.

Ottaen huomioon edellä mainittu sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ja sairaanhoitopiirien asiantuntijatahoina antamat suositukset, Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä kieltää Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien kuntien alueella kaikki yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, mutta sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu enintään kuusi henkilöä, jos turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä antaa tartuntatautilain 58 d §:n mukaisen määräyksen Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien kuntien alueella ja velvoittaa kaikkia tartuntatautilain 58 d §:n 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita järjestämään saman pykälän 3 momentissa tarkoitettujen yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käytön toimialueensa kuntien alueella siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää 4 momentissa tarkoitettu lähikontakti toisiinsa.

Toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla.

Tässä päätöksessä tarkoitettuja yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettuja tiloja ovat

- 1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
- 2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana.
- 3) tilat, joita käytetään tartuntatautilain 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan niiden asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Tässä päätöksessä lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten 1) oleskelua kasvotusten tai samassa tilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Määräys velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen ravitsemistoiminnan harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Päätöstä ei sovelleta oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiuurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toi-

mintaan. Päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtävistään.

Tässä päätöksessä tarkoitetun toimijan tulee ottaa huomioon myös 58 h §:n mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset. Jos toiminta ei ole mahdollista järjestää tämän päätöksen edellyttämällä tavalla, asiakas- ja osallistujatiloja ei ole mahdollista käyttää.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös toimialueensa kuntien alueelle perustuu tähänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu covid-19-taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja otetaan huomioon Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset, sekä Sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Toimenpiteitä harkittaessa on otettu huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Elinkeinoalanharjoittaja voi päätöksen mukaisia velvoitteita toteuttaessaan esimerkiksi joutua rajoittamaan asiakasmääriä, mikä voi johtaa tulonmenetyksiin ja heikentää toiminnan kannattavuutta ja vaikuttaa näin myös työllisyyteen. Tällä päätöksellä kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin on välttämätöntä kiihtyvässä ja epävarmassa epidemiologisessa tilanteessa.

Aluehallintovirasto voi tehdä tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin ja 58 d §:n 1 momentin mukaisen päätöksen enintään yhden kuukauden ajaksi. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä koontumisia ja tilojen käyttöä koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntien alueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58, 58 c, 58 d, 58 g, 58 h, 59 a-c ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Laura Nikunen, puh. 029 501 6000 (vaihde).

ylivohtaja

Merja Ekqvist

aluehallintoylilääkäri

Laura Nikunen

LIITTEET

Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 päivätty ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2, Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien alueiden kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksi

Tämän päätöksen tiedoksi tapahtuu yleistiedoksi. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 7.6.2021 saakka. Päätöksen nähtävälle asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirien alueiden kunnat ja kuntayhtymät

Etelä-Karjalan, Helsingin ja Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirit, joita pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueidensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Helsingin, Hämeen, Itä-Uudenmaan, Kaakkois-Suomen ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitokset

Etelä-Karjalan, Helsingin kaupungin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan, Päijät-Hämeen ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja ESAVI/16248/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/16248/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nikunen Laura 07.05.2021 11:26

Ratkaisija Ekqvist Merja 07.05.2021 11:29

21.9.2020

Ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Muokkaus 4.11.2020:

- Täsmennetty karanteeniin liittyvää osuutta.

Muokkaus 11.2.2021

- Ohje päivitetty vastaamaan muita THL:n ohjeita.

Muokkaus 22.2.2021

- Ohje päivitetty vastaamaan väliaikaisen tartuntatautilain muutoksen (147/2021) mukaista tilannetta.

Ohjeen tarkoitus

- Tämän ohjeen tarkoitus on tukea yleisötilaisuuksien, yleisten kokousten ja kokoontumisten järjestämistä sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa turvallisesti sekä tukea julkisten tilojen turvallista käyttöä koronaepidemian aikana. Ohjetta noudattamalla voidaan estää tartuntoja ja vähentää altistuneiden määrää.
- Asiakkaille ja muille osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavien tulee suoraan tartuntatautilain 58 c §:n perusteella huolehtia pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä COVID-19 –tartuntojen ehkäisemiseksi. Nämä ohjeet täydentävät suoraan laista seuraavia velvollisuuksia ja niiden noudattaminen voidaan erillisellä tartuntatautilain mukaisella päätöksellä asettaa myös velvollisuudeksi.
- Tartuntatautilain 58 §:ssä säädetään AVIn ja kunnan toimivallasta asettaa päätöksellä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä koskevia rajoituksia. Tartuntatautilain 58 d §:n mukaan AVI tai kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi tietyin edellytyksin määrätä myös muiden kuin yleisötilaisuuksiin käytettävien tilojen käytön järjestettäväksi siten, että lähikontakti on tosiasiallisesti mahdollista välttää. Tiettyjä laissa määriteltyjä korkean tartuntariskin tiloja on myös mahdollista sulkea tilapäisesti tartuntatautilain 58 g §:n nojalla.

Ohjeessa kuvataan yleiset edellytykset COVID-19-tartuntojen ehkäisemiseksi ja altistuneiden määrän rajoittamiseksi. Tilaisuuksien ja toiminnan järjestäjät voivat laatia

omia tilanne-, toiminta- tai tapahtumakohtaisia tarkempia suosituksiaan tartuntatautilain säännösten puitteissa. Toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Tässä voidaan hyödyntää opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän laatimia periaatteita vastuullisen tapahtuman järjestämiseksi.

Yhteistyö paikallisten viranomaisten kanssa

- **Huomioi kunnan ja aluehallintoviraston antamat määräykset yleisötilaisuuksien henkilömääristä ja tilojen käyttöä koskevista rajoituksista.**
- Ole yhteydessä paikallisiin terveysviranomaisiin tilaisuuden terveysturvallisuuden varmistamiseksi. Paikalliset ja alueelliset tartuntataudeista vastaavat viranomaiset voivat tartuntatautilain mukaisesti avustaa tilannekohtaisten ohjeiden laatimisessa.
- Työnantajan ominaisuudessa toimivan tilaisuuden järjestäjän velvollisuuksista työntekijöiden suojaamiseksi säädetään erikseen. Julkisissa tiloissa työskentelevien osalta toimenpiteet perustuvat työnantajan tekemään riskinarvioon. Työterveyshuolto tukee työnantajaa riskinarviossa.

Lakisääteiset velvollisuudet

Tartuntatautilain 58 c §:n mukaan asiakkaille ja muille osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavalla on seuraavia velvoitteita:

- asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet;
- tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään;
- asiakkaiden ja osallistujien oleskelu järjestetään sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja mahdolliset asiakaspaikat sijoitetaan riittävän etäälle toisistaan.

Hygieniaa koskevia ohjeita ja suosituksia

- On tärkeää, ettei yleisötilaisuuteen, yleiseen kokoontumiseen tai julkiseen tilaan tulla oireisena. Oireettomuutta on tärkeä korostaa yleisötilaisuuteen liittyvässä viestinnässä. Ennakkoon tilattujen lippujen helppoon peruutusmahdollisuuteen sairauden takia on kiinnitettävä huomiota.
- Osa koronavirustartunnan saaneista on hyvin vähäoireisia jopa täysin oireettomia. Lisäksi tartunnan saanut henkilö on tartuttava noin kaksi vuorokautta ennen oireiden alkua. Tästä syystä kaikkien tilaisuuksiin osallistuvien on tärkeä noudattaa hyviä hygieniakäytäntöjä ja huolehtia turvavälien säilymisestä.

- THL:n maskisuosituksen mukaisesti tilaisuuden järjestäjän tulisi suositella kasvomaskien käyttöä. Tässä on syytä huomioida myös alueelliset suositukset.
- Oikein toteutettu yskimis- ja niistämyhygieniat estävät tartuntoja. Oikeisiin käytäntöihin ohjaavaa tiedotusmateriaalia suositellaan jaettavaksi työntekijöille ja vierailijoille tietoisuuden lisäämiseksi osana lakisääteisiä toimintaohjeita.
- Hyvä käsihygieniat on myös tarpeen tartuntojen estämisessä. Huolehdi, että tilaisuudessa on saatavilla riittävästi käsihuuhteita ja käsienspesupaikkoja. Huolehdi wc-tilojen toiminnasta ja varmista saippuan sekä käsipyyhkeiden riittävyys.
- Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana. Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektion, jonka oireita voivat olla mm. yskä, kurkkukipu, kuume, hengenahdistus, lihaskivut, vatsaoireet ja päänsärky.

[THL: Tarkempia tietoja koronavirusinfektion oireista.](#)

Säilytä turvavälit

- Riittävän etäisyyden säilyttäminen henkilöiden välillä estää tehokkaasti tartuntoja. Turvavälien ylläpitämisen mahdollisuus tulee turvata koko yleisötilaisuuden ajan. Henkilömäärä tulee rajata siten, että henkilöiden tai seurueiden väliin jää vähintään 2 metriä. Seurueella tarkoitetaan tässä esimerkiksi samassa taloudessa asuvia tai muutenkin jatkuvasti tai säännöllisesti yhteydessä olevia henkilöitä.
- Tilanteissa, joissa saattaa syntyä jonoja tulee ihmisiä muistuttaa ja auttaa turvavälien pitämisessä. Turvavälien ylläpitoa voidaan varmistaa esimerkiksi riittävällä opastavalla henkilökunnalla, etäisyysopasteilla ja ehkäisemällä pitkien jonojen syntyä osallistujien saapumis- ja jakautumisjärjestelyin. Yleisöä ohjataan esimerkiksi teippausten tai köysitysten ja järjestyksenvalvojen välityksellä liikkumaan niin että ruuhkat vältetään.
- Pisaratartunnan riski on herkästi tavanomaista suurempi esimerkiksi yhteislaulu- ja ryhmäliikuntatilanteissa, joten näissä ja vastaavissa tilanteissa maskin käyttöä ja turvavälien merkitystä on erityisesti korostettava. Myös voimakas äänenkäyttö esimerkiksi kannustettaessa lisää pisaratartunnan riskiä.

Siivous

- Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana. On mahdollista, että virus tarttuu myös kosketuksen kautta. Koronavirukset eivät kuitenkaan säily pitkiä aikoja pinoilla.
- Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta. Saniteettitiloissa siivousta voi tehostaa käyttämällä desinfiointiainetta. Noudatetaan Työterveyslaitoksen siivousohjeita.
- Siivouksen yhteydessä pyyhitään kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, tasset ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat vähintään päivittäin, mielellään kahdesti päi-

vässä. Sellaisessa ympäristössä, jossa kävijöitä on runsaasti, suositellaan puhdistamista 2–4 tunnin välein. Yhteiskäytössä olevien tietokoneiden ja päätteiden tai muiden välineiden käyttöä vältetään tai ne puhdistetaan aina käyttäjien välillä.

[TTL: Ohje siivoukseen](#)

Koronavirustartunta yleisötilaisuudessa tai yleisessä kokoontumisessa

- Tartuntaketjujen selvitystyö kuuluu kunnan tai sairaanhoitopiiriin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Jos tilaisuuteen osallistuneilla todetaan koronavirustartunta, selvitetään, onko tapahtunut altistumista, ja altistuneet pitää jäljittää ja asettaa tartuntatautilain mukaisesti karanteeniin. Tartunnanjäljityksen helpottamiseksi tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäjillä tulisi mahdollisuuksien mukaan ja muun lainsäädännön edellytyksin olla tiedot osallistuneista henkilöistä. Yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten henkilömääriä rajoittamalla ja eri ryhmien sekoittumista välttämällä voidaan vähentää altistuneiden määrää, mikäli henkilöiden joukossa todettaisiin koronavirustartunta.

Riskiryhmään kuuluvat

- Riskiryhmään kuuluvien suositellaan epidemian aikana välttämään lähikontakteja, eikä yleisötilaisuuksiin, yleisiin kokoontumisiin tai julkisissa tiloissa järjestettävään toimintaan osallistumista voida siten myöskään suositella. Jos osallistuminen on välttämätöntä, tulee tässä ohjeessa tarkoitettuja turvaetäisyyksiä ja hygienia-suosituksia noudattaa.

[THL: Vakavan koronavirustaudin riskiryhmät](#)

Lasten ja nuorten leiritoiminnassa huomioitavaa

- Leirille voi osallistua vain oireettomana.
- Leireillä suositellaan toimimaan rajatuissa, enintään 10 henkilön ryhmissä, jotka majoittuvat, ruokailevat ja toimivat yhdessä siten, ettei synny kosketusta muihin mahdollisesti samaan aikaan samassa keskuksessa toimivien ryhmien kanssa. Näin rajataan lähikontaktien määrää leirin aikana, ja helpotetaan altistuneiden jäljitystyötä, jos leirillä todetaan koronavirustartunta.
- Yleisiä säännöksiä hyvästä käsi- ja yskimishygieniasta sekä siivouksesta tulee noudattaa.
- Tarpeetonta fyysistä kosketusta vältetään (esimerkiksi kättely, halaaminen).
- Jos leiriläisellä todetaan leirin aikana koronavirusinfektioon sopivia oireita, tulee hänet ohjata erilliseen tilaan odottamaan, että poistuminen leiriltä on mahdollista. Hänen tulee hakeutua viiveettä koronavirustestiin. Mikäli koronavirustartunta todetaan, tulee altistuneet jäljittää ja asettaa karanteeniin. Leirin järjestäjän tulee tällaisessa tilanteessa olla yhteydessä paikalliseen tartuntataudeista vastaavaan yksikköön lisäohjeiden saamiseksi.

Muu vastuullisuus

Yleisötilaisuuksien yhteydessä saatetaan järjestää muita itse varsinaiseen tilaisuuteen kuulumattomia yksityisiä tapahtumia. Vaikka tilaisuuden järjestäjä ei itse vastaa näistä yksityisistä tapahtumista, olisi tilaisuuteen liittyvässä viestinnässä kuitenkin korostettava että myös yksityisiin kokoontumisiin ja tapahtumiin liittyy tartuntariskejä. Paikallisia suosituksia on hyvä noudattaa.

LIITE 1

Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin alueen

kunnat:

Imatra
Lappeenranta
Lemi
Luumäki
Parikkala
Rautjärvi
Ruokolahti
Savitaipale
Taipalsaari

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueiden kunnat:

Askola
Espoo
Hanko
Helsinki
Hyvinkää
Inkoo
Järvenpää
Karkkila
Kauniainen
Kerava
Kirkkonummi
Lapinjärvi
Lohja
Loviisa
Mäntsälä
Nurmijärvi
Pornainen
Porvoo
Raasepori
Sipoo
Siuntio
Tuusula
Vantaa
Vihti

Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin alueen

kunnat:

Asikkala
Hartola
Heinola
Hollola
Iitti
Kärkölä
Lahti
Myrskylä
Orimattila
Padasjoki
Pukkila
Sysmä

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valituksesta huolimatta aluehallintoviraston tekemää päätöstä on noudatettava, jos siinä on niin määrätty.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Tee valitus **viimeistään 30 päivän kuluessa** siitä, kun aluehallintoviraston päätös on saatu tiedoksi.

- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.
- Jos päätös on lähetetty kirjeenä, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on lähettänyt kirjeen. Selvitä kirjallisesti, jos näin ei ole jostakin syystä tapahtunut.
- Jos päätös on lähetetty sähköisenä viestinä, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena (3.) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Jos päätös on saatu tiedoksi jollakin muulla tavalla, tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksiantotodistus, saantitodistus tai haastetiedoksiannosta annettu todistus.
- Sijaistiedoksiannossa katsotaan, että päätös on saatu tiedoksi kolmantena (3.) päivänä siitä, kun sijaistiedoksiannosta annettu tiedoksiantotodistus on annettu.
- Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon jo kirjeen saapumispäivänä.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- todistus siitä, minä päivänä aluehallintoviraston päätös on saatu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)

– valtakirja

- o asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- o asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Hämeenlinnan oikeustalo, Arvi Kariston katu 5, Hämeenlinna (käyntiosoite)

Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna (postiosoite)

sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 0295 642 200

asiakaspalvelu: 0295 642 210 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 0295 642 269

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>